

Research Article

Journal of Business and Trade (JOINBAT) 4(2), 248-260, 2023

Received: 28-Nov-2023 Accepted: 21-Dec-2023

homepage: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/joinbat>

<https://doi.org/10.58767/joinbat.1397151>

SAKARYA UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

İktisadi Düşünceler Çerçevesinde Geleneksel Girişimcilik ve Yeni Nesil Girişimcilik Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Hilal ALPDOĞAN^{1*} , Burcu YILDIRIM²

¹ Uluslararası Ticaret ve Finansman, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye. halpdogan@subu.edu.tr.

² Uluslararası Girişimcilik, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Türkiye burcukayayildirim@outlook.com.tr.

ÖZ

Klasik iktisatta dört üretim faktöründen biri olan girişimcilik, iktisadi faaliyetlerin ortaya çıkması ve devamlılığı için anahtar rol oynamaktadır. Girişimcilik tanımsal olarak ilk defa 18nci yüzyılda İrlandalı iktisatçı Cantillon tarafından literatüre kazandırılmış olsa da, iktisadi faaliyetlerin başlangıcından bu yana çeşitli tanımlar ve ifadelerle karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma girişimciliğin tanımının iktisadi düşünceler tarihinde nasıl karşılık bulduğunu ve tanımsal evrimini ele almaktadır. Geleneksel girişimcilik, daha kurumsal ve yerleşmiş bir yaklaşımı temsil ederken; yeni nesil girişimcilik yenilikçi, teknoloji odaklı ve küresel bir perspektife sahiptir. Bu iki yaklaşım arasındaki geçiş, ekonomik ve teknolojik değişimlerin hızlanmasıyla birlikte daha belirgin hale gelmiştir. Özellikle 19ncü yüzyıl sonlarından itibaren, girişimcilik kavramı yeni nesil girişimcilik olarak adlandırılmış ve çeşitli tanımlamalarla açıklanmıştır. Bu çalışma girişimciliğin kavramsal karşılığını, geleneksel girişimcilikten yeni nesil girişimciliğe uzanan tanımlamalarla açıklamaya çalışmıştır. Bu bağlamda geleneksel girişimcilik ve yeni nesil girişimcilik arasındaki farkları ve benzerlikleri vurgulamak amacıyla literatürdeki temel çalışmalar incelenmiştir. Çalışma ayrıca iktisadi düşünce sistemleri içerisinde karşılık bulan girişimcilik tanımlarını kronolojik olarak ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel girişimcilik, yeni nesil girişimcilik, iktisadi düşünceler sistemi

* Sorumlu yazar: halpdogan@subu.edu.tr

Traditional Entrepreneurship and Next-Generation Entrepreneurship Within the Framework of Economic Thoughts: A Review of the Literature

ABSTRACT

In classical economics, entrepreneurship, one of the four factors of production, plays a crucial role in the emergence and continuity of economic activities. Although entrepreneurship was first introduced into the literature by the Irish economist Cantillon in the 18th century, various definitions and expressions have been encountered throughout the history of economic activities. This study examines how the definition of entrepreneurship found its place in the history of economic thought and its conceptual evolution. Traditional entrepreneurship represents a more institutionalized and localized approach, while the new generation of entrepreneurship is characterized by innovation, technology focus, and a global perspective. The transition between these two approaches has become more pronounced with the acceleration of economic and technological changes. Especially since the late 19th century, the concept of entrepreneurship has been referred to as the new generation entrepreneurship and has been explained through various definitions. This study attempts to explain the conceptual representation of entrepreneurship with definitions ranging from traditional entrepreneurship to new-generation entrepreneurship. In this context, the study reviews key works in the literature to emphasize the differences and similarities between traditional entrepreneurship and new-generation entrepreneurship. The study also chronologically examines entrepreneurship definitions found within economic thought systems.

Keywords: Traditional entrepreneurship, new generation entrepreneurship, economic thought system.

1. Giriş

Girişimcilik kavramı, ilk kez ekonomist Richard Cantillon tarafından 18nci yüzyılın başlarında, 1755 yılında yayımlanan "Essay on the Nature of Trade in General" adlı eserinde kullanılmış olsa da varlığı insanoğlu kadar eskidir. İlkçağlarda insanlar hayatlarını devam ettirebilmeyi hedeflerken zamanla daha iyiyi hedefleyerek, hayat koşullarını iyileştirecek girişimcilik ruhuyla çeşitli eylemler yürütmüştür. Gelişen yaşam şekli insanları ve toplumları olduğu durumdan hep daha ileriye taşımıştır. İkel toplum ile bilim toplumu arasında geçen çeşitli dönemlerin her birinin katkılarıyla girişimcilik kavramı çeşitli anlamlar kazanmıştır. Girişimcilik kavramı ikel toplumda hayvanların evcilleştirilmesiyle tarihin ilk dönemlerinde karşımıza çıkmaktadır. Girişimcilik o dönemin bulundurduğu şartlar göz önünde bulundurularak yorumlanmaktadır. Girişimci, insanların ikel toplumdan tarıma dayalı köy ekonomisine geçerken ekonomik düzende ticaret yapan kişi olarak algılanmıştır. Toprak üzerinde yetiştirilen ürünleri fayda sağlamak suretiyle piyasaya sunan bireyler, toplulukları birbirinden ayırmıştır. Farklı nedenlerle insanlar bu sınıf ayırımından uzaklaşmak istercesine kentlerde var olma savaşına yönelmiştir. Yeteneklerin kişilerin kazanç getirisi olduğu bir düzen kurulmuş, insanlar el zanaatlarına yönelmiştir. Terzilik, ayakkabı üreticiliği, berberlik gibi ustalık gerektiren meslekler gelişmiştir, toplum bu sefer de köylü ve kentli biçiminde ayrılmıştır. El becerisi ile kazanç elde eden kentliler ihtiyaçları doğrultusunda köylülerle ticarete bulunmuştur. Bu sürecin sonunda Merkantilizm olarak adlandırılan dönem başlamıştır. Merkantilizm düşüncesi değerli maden ve para birimlerine sahip ulusların üstün olduğu, güçlü olduğu kanısına varmaktadır. Bir ülkenin elindeki para biriminin değerlendirilmesi için ekonomilerin ihracat temelli olması çok önemliyken, o dönem için girişimci ihracat yapabilen kimseler haline gelmiştir. Fizyokrasi ile artık yavaş yavaş sanayileşmeye başlayan toplum, girişimciliği risk alan sermaye sahibi olarak düşünmüştür. 18nci yüzyıl ile ekonomik düzen değişmiş, toplum için ekonomik gelişimler girişimcilerin eserleri olarak algılanmıştır. Yenilik ile ilişkilendirilen girişimciliğe devletin

müdahalesinden kaçınılması gerektiği düşünülmüştür. Say'ın da dediği gibi "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" görüşü hakim görüş haline gelmiştir. 20nci yüzyıl ile Schumpeter gündeme gelmiş ve artık girişimciyi yenilik üreten kimse olarak tanıtmıştır. Yeniliklerin öncüsü girişimcilerin ekonomide ürettiği değerleri sınıflandırırken, yaratıcı yıkım teorisini ortaya atmıştır. Süre gelen yeni düzende internet ile tüm mesafeler ortadan kalkmış ve küresel pazar ile tanışan toplum için artık birçok kavram değişmiştir. Girişimcilik hakkında farklı görüşler ve tanımlamalar bulunmaktadır. Bu çalışma ile girişimcilik kavramının tanımsal karşılığı iktisadi düşünceler sistemi içerisinde değerlendirilmiştir. Çalışmanın devamında literatürde yer alan yeni nesil girişimcilik türleri ve tanımları derlenmiştir.

2. Geleneksel Girişimcilik

Fransızca "entreprendre" ve Almanca "unternehmen" kelimelerinden türetilen "girişimcilik" terimi, Türkçe'de "üstlenmek" anlamına gelir. "Entreprendre" kelimesinden türetilen "entrepreneurial" terimi ise "girişimsel" anlamına gelir, ve "entrepreneurial process" terimi "girişimsel süreç" olarak çevrilebilir. Bu üç terim birbirleriyle yakından ilişkilidir. "Girişimcilik," bir girişimcinin yaptığı işi ifade eder. "Girişimsel," girişimcinin benimsediği yaklaşımı anlatır. "Girişimsel süreç," girişimcinin uğraştığı işin özünü açıklar (Güney, 2008; Kaygın&Güven, 2015).

Girişimcilik kavramına ilişkin tanımlar tarihsel süreç içinde farklı şekillerde evrilmiş ve çeşitlenmiştir. İrlandalı iktisatçı Richard Cantillon (1755), girişimcilik kavramını ilk kez kullanarak, girişimcilerin risk alarak üretim faktörlerini bir araya getiren kişiler olduğunu ifade etmiştir. Cantillon'a göre girişimciler, gelecekteki belirsizlikleri göze alır ve kar elde etmeyi hedefler. Cantillon'un tanımına göre girişimcinin risk alma özelliği ön plana çıkmaktadır. Fransız ekonomist Jean-Baptiste Say (1803), girişimcilik kavramını üretim faktörlerinden biri olarak kabul etmiştir. Say'a göre girişimciler, üretim süreçlerini organize eden kişilerdir ve ürünlerin üretimini ve dağıtımını yönetirler. Joseph Schumpeter (1934), girişimciliği yenilikçilikle ilişkilendiren önemli bir iktisatçıdır. Schumpeter'e göre girişimciler, yenilikçi fikirleri hayata geçirerek ekonomik dönüşümü teşvik ederler. Ona göre girişimcilik, "yaratıcı yıkım" sürecinin temel bir parçasıdır. Yönetim teorisyeni Peter Drucker (1985), girişimciliği yenilikçilik ve fırsatları değerlendirme süreci olarak tanımlar. Ona göre girişimciler, kaynakları organize eden ve fırsatları yakalayan kişilerdir. Girişimcilik araştırmacısı William D. Bygrave (1987), girişimciliği bir işletme kurma veya büyütme süreci olarak tanımlar. Bu tanıma göre girişimciler, yeni işletmeleri kurarlar ve bu işletmeleri yönetirler. Stevenson ve Harmeling (1990), girişimciliği "fırsatları değerlendirme ve uygulama süreci" olarak tanımlar. Ona göre girişimciler, fırsatları tespit eder ve bu fırsatları hayata geçirirler. Bu tanımlar, girişimciliğin farklı yönlerini ve vurgularını yansıtır. Girişimcilik kavramı, zaman içinde iktisadi düşünce sistemlerinin ve ihtiyaçların evrimiyle farklı anlamlar kazanmıştır.

İnsanoğlunun var oluşundan bu güne hayatını idame ettirebilmek amacıyla, yaşam kalitelerini artırmak adına bir takım faaliyetlerde bulunmuş, girişimcilik ruhunu yaşayarak uygarlığı ilkel toplumdaki bilgi toplumuna taşımıştır. "Girişimci" kavramı dönemin ekonomik ve politik durumuna göre farklı değişikliklere uğramıştır (Aşkın, Nehir & Vural, 2011; Uzuntepe, 2017). Literatüre bakıldığında girişimcilik kavramının kesin kabul görmüş bir tanımı bulunmamaktadır. Zamanla toplumların değişen değerleri gibi birçok kavram da değişikliğe uğramıştır. Değişen girişimci kavramı "ihtiyaçları tespit ederek, riskleri göze alıp yatırım yapan ya da fon sağlayan kişi" olarak tanımlanırken; artık bu tanım geleneksel girişimcinin tanımı olarak literatürde yer almaktadır. Geline bu dönemde yeni nesil girişimci; yaratıcı kişiliğe sahip, teknolojiye dayanarak sağlanan faydayı maksimize eden, yeniliklere duyarlı ve yenilenmeye hazır, çevreye ve insana saygılı, değişen koşullara kolaylıkla uyum sağlayabilen, ekonomik

değer üreten, ulusal büyüme ve kalkınmaya katkı sağlayan birey olarak ifade edilmektedir (Tekin, 2019).

Girişimcilik bireyin fikri eyleme geçirebilme yeteneği ifadesiyle ele alınırsa, hedefe ulaşma sürecinin planlanması ve yönetilmesini de kapsayan bir tanımlama yapmak daha doğru olacaktır. İktisatta üretim faktörleri arasında yer alan toprağı, sermayeyi ve emeğı buluşturan en önemli faktör olan girişimci; mal veya hizmetin üretiminde riski üstlenen beşeri işlev olarak tanımlanır. Girişimcilik, günlük hayatta ve toplumsal ihtiyaçların giderilmesinde sürekli devam edecek bir kavramdır. “İnsanın düşünsel emeğinin ekonomik değere dönüşmesi” olarak ifade edildiğı takdirde girişimciliğın üretim ile sıkı ilişki içinde olduğı söylenebilir. Ekonomik mal ve hizmet üretmek ve uygun pazarda yer arama aşamalarının tamamını kapsar.

Geleneksel çerçeveden bakıldığında girişimcilik tüm olumsuz faktörlere rağmen, bir fikri işletmeye dönüştürebilmek adına gösterilen çabaların tümüdür. Geleneksel girişimci; riskleri üstlenen, sermaye sahibi, yenilik oluşturan, mevcut durumu değıştiren, yönetici kişidir. 21nci yüzyıl ile bilgi çağına geçiş dünyayı tümüyle etkisi altına alırken, kültürler de birbirlerine benzer hal almıştır. Bilgi çağında insan sosyal ve iktisadi yapının temelini oluşturmuştur. Bilgiye ulaşım kolaylaştıkça insan bilgiyi üreten, kullanan ve yöneten unsur haline gelmiştir. Bilgi toplumu girişimcisi piyasadaki talep boşluklarını gören kimseler olarak tanımlanmaktadır (Günaydın, 2022).

3. İktisadi Düşünceler Sisteminde Girişimcilik ve Önemi

İktisat, insanların kaynakları nasıl kullanacakları, üretim ve tüketim davranışları, ekonomik sistemin işleyişi ve büyüme gibi temel konuları inceleyen bir disiplindir. Bu ekonomik süreçlerin merkezinde ise girişimcilik kavramı bulunmaktadır. Girişimcilik, ekonomik faaliyetlerin temel bir dinamiğı olarak kabul edilir ve ekonominin büyümesi, inovasyon, iş yaratma ve toplumsal değışim açısından kritik bir rol oynar. İktisadi düşünceler sistemi içerisinde girişimcilik kavramı, tarihsel olarak farklı iktisatçılar tarafından farklı şekillerde tanımlanmış ve ele alınmıştır. Bu bağlamda, iktisadi düşünce tarihinde girişimcilik kavramının nasıl tanımlandığını ve bu tanımların zaman içinde nasıl evrildiğini incelemek girişimcilik tanımlarının tarihsel seyrini anlamak, bu önemli kavramın rolünü ve anlamını daha iyi analiz etmeye yardımcı olacaktır.

3.1. İlkel Topumlarda Girişimcilik ve Önemi

İlkel toplumdaki girişimciliğın modern girişimciliğe kıyasla daha basit ve yerel düzeyde olduğı söylenebilir. Ancak temel prensipler, yaratıcılık, risk alma ve toplum ihtiyaçlarına hizmet etme, günümüz girişimcilik anlayışının temelinde de bulunur. İnsanlar her zaman kaynakları etkili bir şekilde kullanma, ihtiyaçları karşılama ve yeni fırsatlar yaratma konusunda girişimci olmuşlardır. İlkel toplumlar, sınırlı kaynaklara sahip olduklarından, insanlar temel ihtiyaçlarını karşılamak için yaratıcı ve inovasyon gerektiren yollar bulmak zorundaydılar. İlkel toplumlar, hayvancılık ve tarım gibi temel faaliyetlerle uğraşırlardı. Toprağı işlemek, bitki yetiştirmek ve hayvanları yetiştirmek, gıda üretimi temel geçim kaynaklarıydı. Bu faaliyetler, girişimciliğın temel biçimlerini oluştururdu.

İlkel toplumlarda sürdürülen hayat, doğada buldukları besin olarak gördükleri hayvanların avlanması ile devam ederken; bazı hayvanların evcilleştirilmesi ile yeni bir hayat tarzına adım atılmıştır. Hayvanları avlamak ile yetinmeyen insan artık hayvanları evcilleştiriyor, çoğalmalarını ve büyümelerini destekliyordu. Böylelikle literatürde hayvancılığın insan tarihindeki ilk girişim örneğı olduğundan söz ediliyordu. İlkel toplumlar hayvancılığın yanında toprağı ekliyor, çanak çömlek imalatı yapıyor, dokuma, ekmek yapma gibi zanaatlarla uğraşıyorlardı. Avcılık ve toplayıcılık ile uğraşan toplumların yerleşik

hayata geçişi ve yerleşik tarım ile tanışmaları toplumların ekonomik ve sosyal açıdan gelişmelerinin en büyük kanıtıdır. Tarıma dayalı köy ekonomilerinde ekonominin belirleyicileri derebeyliklerin çevrelerindeki toprakları da içine alan köy terimidir. Topraklar derebeylerin vergisine tabi olurken, güvenlik ve savunma gibi hizmetler de derebeylikler tarafından sağlanıyordu. Takas ekonomisi ile ticaret yapılıyordu (Çöğdürücü, 2016; Uzuntepe, 2017; Aşkın, Nehir, & Vural, 2011).

İlkel toplumlarda, girişimcilik, insanların avcılık ve toplayıcılık dönemini bırakıp neolitik dönemde üretime başlamalarıyla gelişmeye başlamıştır. Bu dönemin ardından maden devri başlamış ve ticari hayatın ilk izleri görülmüştür. Tunç devriyle birlikte şehir devletleri kurulmuş ve ticaret daha yaygın hale gelmiştir (Çöğdürücü, 2016). Kent ekonomisi toplumda kentli olgusunun kurulması ile paralel olarak oluşmuştur. Kentlerde insanlar endüstri ve ticaret ile yaşamlarını sürdürürken, çevre köylülerden yiyeceklerini temin ediyor ve tarım faaliyetlerini köylülerin yürüttüğü bir düzene neden olmuşlardır. Kentlilerin imal ettikleri ürünleri sattığı köylüler ile geliştirdikleri ekonomik ilişki zamanla üreticiler ile zanaatkarlar arasında gelişerek gitgide iş bölümüne sebep olmuştur. İş bölümü ile insanları yeteneklerine uygun alanlarda kendilerini geliştirmesine, çeşitli el sanatlarının artık birer meslek haline gelmesine neden olmuştur (Öz, 2022). 12nci ve 13ncü yüzyıl ile ilk kez karşılaşılan büyük fuarlar ile ulusların kendi aralarında veya birbirleri arasında pazar oluşturması sağlanmıştır. 13ncü yüzyıl sonları 14ncü yüzyıl başları gibi ortaya çıkan özel bankalar sermaye sahiplerinin sınıflandırılmasına neden olmuştur (Aşkın, Nehir, & Vural, 2011).

3.2. Merkantilizmde Girişimcilik ve Önemi

Merkantilizm, 16ncı yüzyılın sonlarından 18nci yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'da hakim olan ekonomik düşünce ve politika sistemidir. Bu dönemde, Avrupa'daki ulusal devletler ekonomik güçlerini artırmayı hedeflediler ve bu amaçla merkantilist politikaları benimsediler. Merkantilizmde, pozitif dış ticaret dengesi benimsenen politikaların başında gelmektedir. Bu bağlamda ülkeler, altın ve gümüş gibi değerli madenleri biriktirme yoluna gitmiştir. Bu dönemde yürütülen diğer önemli politika ise koloniler ve sömürgeciliktir. Merkantilist devletler, koloniler kurarak ve sömürgecilik yaparak yeni kaynaklar ve pazarlar elde etmeye çalışmışlardır. Ayrıca ticaretin düzenlenmesi, endüstriyel üretimin teşvik edilmesi ve dış ticaretin kontrolü gibi konularda devlet müdahalesi de benimsenen politikalarındandır. Uygulanan diğer önemli merkantilist politika ise yurt içi üretimi korumak için uygulanan vergi ve ticaret kotaları ile korumacı politikalarındandır. Merkantilizm, uluslararası ticarete rekabeti sınırlayabileceği ve ekonomik etkinliği olumsuz etkileyebileceği için eleştirilmiştir. Ancak, dönemin koşulları ve inançları göz önüne alındığında, merkantilist politikalar birçok Avrupa ülkesi için ekonomik büyümeyi teşvik etmiştir. Merkantilist dönemde dış ticaret fazlası için ihracatın artırılması ve hazinenin genişleyebilmesi için girişimci tüccarlar ile devlet arasında işbirliği kurulmasına neden olmuştur. Böylece devletin dış ticareten elde ettiği kazancın önemli bir kısmını girişimci tüccarlar sağlamaktaydı. Bu durum girişimci tüccarların yönetimde söz sahibi olmalarında etkili olmuştur (Yener, 2018; Eysel, Ünkeya & Kaplan, 2019).

Sonuç olarak, merkantilist dönem girişimcilik açısından hem bir dönüşüm hem de fırsatlar sunan bir dönem olmuştur. Girişimciler, devlet müdahalesi ve destekleyici politikalar sayesinde ticarete büyümüş, aynı zamanda politik ve ekonomik alanda etkili olmuşlardır. Bu da Avrupa'da sınırları ve siyasi sistemleri şekillendiren önemli bir faktördür (Çöğdürücü, 2016).

3.3. Fizyokraside Girişimcilik ve Önemi

18nci yüzyılda Fransa'da başlayan, Fransız iktisatçı François Quesnay tarafından sistematik bir düşünce sistemine çevrilen Fizyokrasi, dönemin ekonomik sorunlarını, tarımı teşvik etme ve ticareti serbest

birakma yoluyla çözmeyi düşünmüştür. “*Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler*” felsefesi ile hareket eden Fizyokratlar, ekonominin düzenli ve doğal bir şekilde işlemlerini sağlayan kendiliğinden ortaya çıkmış yasaların varlığını savunmuşlardır. Ekonomik faaliyetlerin temelini tarımsal üretime dayandıran Fizyokratlar, tarımın gerçek üretken sınıf olduğunu ve diğer sektörlerin ekonomik değer yaratmadığını düşünmüşlerdir. Ayrıca ticaretin serbest bırakılması ve tarım sektörünün kısıtlanmaması gerektiğini savunmuşlardır (Eyel, Ünkaya, & Kaplan, 2019).

Cantillon, girişimciyi piyasanın merkezi aktörü olarak gören ilk düşünürdür. Cantillon, toplumu toprak sahipleri, girişimciler ve işçiler olarak sınıflandıran ilk kişiydi ve bu, işgücünün sınıflandırılmasının erken bir örneğini sunar. Girişimci, belirli bir fiyattan aldığı malı kâr elde edebileceği fiyattan satmak suretiyle ekonomik ilişkileri düzenler. Cantillon, diğer fizyokrat temsilcilerinin aksine, girişimciliği sadece tarım sektöründe değil, diğer sektörlerdeki ticari faaliyetlerde de önemli bir rol olarak tanımıştır. Benzer şekilde, Quesnay ve Cantillon gibi, Turgot da fizyokratik düşünce çerçevesinde girişimciyi, sermaye sahibi olarak üretim faktörlerinden biri olarak tanımlamıştır (Praag, 1999; Alada, 2001).

Fizyokrazi’de girişimcilik kavramının karşılığını tarım sektöründe görmek mümkündür. Toprak sahiplerinin tarımsal arazileri etkili ve verimli bir şekilde üretimde kullanması ve elde ettikleri ürünleri kar amacıyla pazarlaması, bu dönemde girişimcilik sürecinin tarifi olmuştur. Fizyokrazi düşünce akımı, daha sonraki ekonomik teorilere etki etmiştir ve özellikle girişimciliğin ekonomik büyümeye ve üretkenliğe katkısını ele alan çalışmalara ilham vermiştir. Ancak fizyokratların girişimciliği tarım odaklı bir kontekst içinde ele almış olmaları, modern ekonomik düşüncede girişimciliğin daha geniş ve çeşitli bir rolünü tartışan teorilere kıyasla sınırlı bir perspektif sunar.

3.4. Klasik İktisatta Girişimcilik ve Önemi

18nci yüzyılın ortalarına gelindiğinde İngiltere’de başlayan sanayi devrimi ile birlikte üretim koşullarındaki değişim ve toplumsal ilişkilerdeki evrim, ekonomik faaliyetlerin de değişmesine neden olmuştur. Bu değişimin özellikle Adam Smith liderliğinde klasik iktisat düşüncesinin ortaya çıkışıyla görülmüştür. Smith’e göre devlet müdahalesine gerek kalmaksızın piyasada ekonomi dengeye gelecektir. Ekonominin merkezine piyasayı koyan Smith, açıklamalarında girişimci kavramına vurgu yapmamış ve girişimci ile sermaye sahibi arasındaki farkı göz ardı etmiştir (Büyüklgaz, 2020). Diğer bir Klasik iktisatçı Jeremy Bentham, Smith’in bu yaklaşımını eleştirerek girişimciyi, risk alabilen, yeni pazarlar ve kaynaklar arayan, mevcut ürünleri geliştirmenin ve maliyetleri düşürmenin yollarını arayan kişi şeklinde tanımlamıştır (Hebert & Link, 2011).

Klasik iktisat teorisinin bir diğer önemli temsilcisi olan Jean-Baptiste Say, girişimciyi üretim ve dağıtım sürecinin merkezine koymuştur. Say, endüstriyel gelişimi üç temel aktivitenin sonucu olarak görmüştür. Bu aktiviteler; araştırmacılar tarafından bilgi elde etmek için yürütülen çalışmalar, üretim faktörlerini yöneten girişimcinin bu bilgiyi üretim sürecini geliştirmek için kullanması ve işçiler tarafından ürünün üretimi olarak özetlenebilir (Büyüklgaz, 2020). 19ncü yüzyılda Jean-Baptiste Say, sermaye sağlayan kapitalisti, yönetim, işletme, denetim ve karar alma gibi girişimcilikle ilgili işlevleri ayırmakla kalmamış aynı zamanda girişimciliğin kazancının, “*üretimin iyi veya kötü şanslarının önceden kabul edilerek*” geldiğini ileri sürmüştür (Alada, 2001)

3.5. 20nci Yüzyılda Girişimcilik ve Önemi

19ncü yüzyılın ikinci yarısının getirdiği yeniliklerden biri şirket sahiplerini ve yönetimi birbirinden ayırması, “girişimci” kavramında da bir takım değişimlere sebep olmuştur. Sanayileşme sürecinde girişimci birey tipi nitelikler kazanırken; aynı zamanda ekonomide ve toplumsal gelişmede girişimcinin

önemini ciddiyetle ortaya koymuştur. Tarihi sürecini incelediğimizde girişimcilik gelinen bu noktada dünyayı etkisi altına alan bir takım ekonomik değişiklikleri ve sosyal yapıdaki dönüşümleri içine alan bir kavram haline gelmiştir.

Bilgi toplumu ile alışlagelen kavramlar, yerini bilgiye dayalı anlayışa bırakırken, “girişimci” daha yenilikçi ve akılcı anlayışa sahip girişimcilere dönüşmüştür. Bunun neticesinde girişimcilik daha bireysel ve bireysel yeteneklere yönelmiştir. Teknolojide olduğu gibi ekonomik alanlarda da değişim yaşanmasıyla, sosyal düzeni de etkileyen belirli süreçler yaşanmıştır. Sektörlerde verimliliğin artışı ile üretimin pozitif yönlü değişimi, ulusal anlamda ekonomileri olumlu etkilerken; ekonomik büyümenin girişimcilik kavramıyla ilişkisi gündeme gelmiştir (Aşkın, Nehir, & Vural, 2011)

20nci yüzyılın başlarında Avrupa’da gündeme gelen “The Theory of Economic Development” adlı kitabı ile Schumpeter, girişimciyi “*yenilik getiren, ekonomik gelişmelerin temelini oluşturan birey*” olarak tanımlamış ve girişimciliğe yeni bir kapı aralamıştır. Schumpeter girişimcinin ve iktisadi olarak girişimcinin üstlendiği faaliyetleri belli teorilere dayandırarak açıklayan 20nci yüzyılın en önemli isimlerindenidir. Schumpeter, ona göre yeniliklerin öncüsü girişimcilerin sağladığı işlevleri şu ilkelere dayandırmaktadır (Şen & Pehlivan, 2018)

- Yeni bir ürün veya hizmet geliştirmek.
- Var olan ürünü/hizmeti geliştirerek kalitesini artırıcı nitelik kazandırmak.
- Yeni bir piyasanın kurulması, yeni bir pazar bulma.
- Bir ürünün üretimine yeni bir metot kazandırmak.
- Yeni bir hammadde kaynağı ya da yarı mamulün temininde farklı bir yöntem bulmak.
- Var olan sektöre yeni bir organizasyon kazandırmak.

Girişimcilik kavramıyla “yenilik” kavramını bir araya getiren Schumpeter iktisadi olarak geliştirdiği teorilerde, girişimciliği yeniliği çevreleyecek şekilde ele almıştır. 20nci yüzyılla birlikte artık girişimci olabilmek için sermayenin sahibi konumunda olmak aranan ölçüt olmaktan çıkmıştır. Yeni dönemde daha verimli ve farklı organizasyonları ekonomiye kazandıran kişi girişimci olarak nitelendirilmiştir. Daha önce hiç uygulanmamış bir fikri veya mevcut imkânlarla sağlanacak bir yeniliği kazandıran bireyler, sermaye şartı aranmaksızın girişimci olarak nitelendirilmiştir. Girişimcinin yeni organizasyonlarla ekonomiyi dalgalandırması ile eskiyi terk eden ya da eskiye önem kaybettiren konuyu doğuran yenilikleri, iktisatta “yaratıcı yıkım” olarak adlandırılıp yeniliğin etkilerini teorileştiren Schumpeter ile yeni bir dönem başlamıştır (Günaydın, 2022)

20nci yüzyılın ilerleyen dönemlerinde, girişimci bireyin karakteristik özellikleri değişmeye başlamıştır. Bu dönüşüm, ekonomik ve toplumsal değişimlerin etkisiyle gerçekleşmiş ve değerlerin farklı bir biçimde algılanmasına yol açmıştır. Artık girişimcilik, sadece iş sahibi olma anlamına gelmiyor; aynı zamanda üretim sürecinde kritik bir faktör olarak görülmeye başlanmıştır. Şirket sahipliği ile yönetim pozisyonları birbirinden ayrıldığında, girişimcilik ekonomide farklı bir rol oynamaya başlamıştır (Öz, Dindarık& Duman, 2019; Küçük, 2021).

3.6.21nci Yüzyılda Girişimcilik ve Önemi

İçinde bulunduğumuz 21nci yüzyılda toplumun yapısı internet ve teknolojiyi aktif kullanan, bilgiye kolay erişen ve bilgiyi etkin kullanan bilgi toplumu halini almıştır. Bilgi toplumu ile politik ve ekonomik olarak güç elde etmenin yolu bilgiyi doğru kullanabilmek, bilgiye hızlı ulaşabilmekten geçer. Bu dönemin pazarında ortaya çıkan amansız mücadelenin temeli tüketicinin yeniye duyduğu talep doğrultusunda, üretim ve sermaye temelli olgulardan bilgi temelli organizasyonlara yönelmesine sebep olmuştur (Küsbeci, Çevik & Tekin, 2021). Tüm bu farklılaşmalar girişimciliği ve unsurlarını da değiştirmiş ve literatüre pek çok yeni neslin girişimcilik tanımları kazandırmıştır. Yeni nesil girişimcilik tanımlarında girişimci, kendi fırsatlarını yaratabilen, lider ruhlu, takım çalışmalarına uyum sağlayabilen, teknolojiyi iyi kullanabilen, yazılım sistemlerini kurgulayabilen, kendi işini kurmak isteyen, internet ortamına yaratıcı fikirlerle ürün ve hizmet sunmayı arzulayan kişi şeklinde tanımlanabilir. Bilgi toplumunda girişimciler insan haklarına ve çevreye karşı hassasiyete sahip olması sebebiyle iletişim ve sembolleri son derece titizlikle tercih eder. Bilgi toplumunun girişimci liderleri inovatif bakış açısına sahip, geleceği tanıyan, hızlı karar alabilen, kaynakları doğru kullanabilen bireyler olacaktır (Güner, 2013; Tekin, 2019).

Yelkikalan vd.'nin (2010) çalışmasında yeni nesil girişimciye ait bazı özellikler şu şekilde sıralanmıştır;

- Objektif değerlendirme yapabilecek sorgulayıcı bir gözle çevreyi ve kararlarını sorgulayabilmeli,
- Toplumun değerleri üzerinde durarak çevresel unsurları etkin bir biçimde kullanabilmeli,
- Güncel koşulları algılamalı, geleceği tanımlayabilecek yeteneklere sahip olmalı,
- Çevresel değişimlere hızlı bir biçimde entegre olabilen, müşterinin talebi doğrultusunda hızla tepki hamlesi sunabilecek esnekliğe sahip olmalı,
- Mevcut olan kıt kaynakları akla ve mantığa dayanarak doğru biçimde kullanıp atıl kapasite ve kaynak israfından kaçınmalı,
- Toplumun çeşitliliğinden, ideolojik çeşitlerinden, farklı kültürel yapılardan, sosyal yapının renklerinden, dini değerlerden yararlanmalıdır.

Yeni nesil girişimciliğin gündeme gelmesiyle insanlığın çözmeye çalıştığı sorunlar ve gidermeye çaba harcadığı bir takım ihtiyaçlar değişti ya da farklı parametrelerle ölçülebilir hal almıştır. Bu değişimde gelecek vaat eden girişimciler yaratıcılığı sonsuz beceriyle kullanabilenler olacaktır. Bu sebeptendir ki deneme ve yanılma yöntemi güçlenerek finansman riskleri daha katlanabilir hal alacaktır. Tablo 1'de literatürde yer alan yeni nesil girişimcilik türleri ve tanımları yer almaktadır. Ekonomik ve sosyal koşulların değişmesine bağlı olarak girişimcinin özelliklerine yenileri eklenmiş, bu bağlamda girişimci ve girişimcilik kavramları yeniden tanımlanmıştır.

Tablo 1. Literatürdeki Yeni Nesil Girişimcilik Türleri ve Tanımları

Yazar(lar)	Yeni Nesil Kavramı	Tanımı
Yelkikalan vd. (2010)	Dijital Girişimcilik	Değişimin sürekli olduğu belirsizlik ortamında hızlı karar alabilen azimli, güçlü sezgi sahibi, bilgiyi yönetebilen ve iletişim gücü yüksek kişiler.

Tekin (2022)	Eko (Yeşil) Girişimcilik	Ekolojik girişimciliği temeli ekolojik dengeye en az zarar verebilecek bil hassa bu zararı tamamen bertaraf etmektir. Taşeronlarını ve tedarikçilerini seçerken bu kriterlerle ilerlemek, yeşil ürün ve hizmet anlayışını pazarlama aracı görmekten ötede tutmak demektir.
Balcı (2011)	Eko (Yeşil) Girişimcilik	Eko-girişimcilik terimi, sadece çevresel konulara odaklanan girişimcileri değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirlik, ekonomik uygulanabilirlik ve toplumsal hedefler arasında denge kurabilen girişimcilik faaliyetlerini kapsayan bir kavramdır.
Keskin (2016)	Eko (Yeşil) Girişimcilik	Yeşil girişimcilerin asıl amacı çevreyi işleriyle bütünleştirip, ekonomik değer üretebilmektir. Üretim faktörlerinin yanı sıra denkleme çevre ve sosyal etkenleri konu alan girişimcileri yeşil girişimci olarak tanımlarız.
Tarakçı ve Göktaş (2021)	Dijital Girişimcilik	Varlıkları hizmetleri veya önemli kısımları dijitalleştiren herhangi bir girişimcilik faaliyeti dijital girişimcilik olarak adlandırılabilir.
Küçüktüğü (2022)	Sosyal Girişimcilik	Sosyal girişimcilik, ekonomik kazanç elde etmenin ötesinde, toplumsal veya kamusal sorunları farklı çıkarlar arasında dengeleyerek çözmeyi amaçlayan özel bir girişimcilik türüdür.
Özdevecioğlu ve Cingöz (2009)	Sosyal Girişimcilik	Bazı insanlar sırf sosyal fayda temin etmek için kâr amacı gütmeyen çeşitli organizasyonlar oluşturmaktadırlar. Bunları kuran kişiler sosyal girişimcilerdir.
Alan ve Boz (2022)	Dijital Girişimcilik	Dijital teknolojinin kullanımındaki artış hızıyla birlikte bilgiyi depolama şekli de değişmiştir. Bu yeni düzende bilgi ile enformasyonun iş birliğini kuran yeni girişimcilik modelini “dijital girişimcilik” olarak tanımlayabiliriz.
Özdemir ve Işık (2023)	Unicorn Girişimcilik	Dijital çağda girişimcilerin teknolojiyi tüm süreçlerde aktif kullanımı söz konusudur. Hiç denenmemişi deneyen inovatif fikirleri gündeme getiren; Z kuşağının özgün yeteneklerini harmanladığı yeni nesil bir girişimcilik türü olarak literature geçen “unicorn girişimcilik” kavramını gündeme getirmiştir. Unicorn girişimcilik ise piyada değer gören ve 1 milyar Dolar değere ulaşabilmiş ,yeni nesil girişimleri tanımlar.
Kayalar ve Yıldız (2017)	Diaspora Girişimcilik	Diaspora girişimcilik bir ülkeye göç eden kimselerin o ülkenin vatandaşları ile sahip olduğu bağlantıları kullanarak kendi işini kurma girişimidir.

4. Sonuç ve Değerlendirme

Girişimcilik kavramı ilkel toplumdaki bilgi toplumuna kadar çeşitli anlamlar kazanarak “yeni nesil girişimcilik” kavramına dönüşmüştür. Girişimcilik kavramındaki bu dönüşüm iktisadi bakış açısıyla incelendiğinde literatürdeki tüm kavramların en belirgin ortak noktası yenilikçi olmasıdır. İnsanoğlu ilk girişimini hayvanları evcilleştirmeye gerçekleştirirken, yerleşik hayata geçmesinden sonra oluşan yeni düzenle birlikte tarım toplumu haline gelmiştir. Yerleşik hayatın başlamasıyla birlikte tarımsal üretimin artması beraberinde yeni bir ekonomik, sosyal ve kültürel değişimleri getirmiştir. Tarımsal üretimdeki artışla ortaya çıkan artık değer beraberinde ticaretin genişlemesi ve ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi, daha karmaşık mali sistemlerin oluşmasına yol açmıştır.

İlkel toplumlardaki girişimciliğin temelde basit ve yerel düzeyde olduğunu, ancak modern girişimciliğin temel prensipleri olan yaratıcılık, risk alma ve toplum ihtiyaçlarına hizmet etme gibi kavramların ilkel toplum girişimciliğiyle de bağlantılı olduğu söylenebilir. İlkel toplumlarda, sınırlı kaynaklar nedeniyle insanlar temel ihtiyaçlarını karşılamak için yaratıcı ve inovasyon gerektiren yöntemler geliştirmek zorunda kalmışlardır. Hayvancılık, ilkel toplumların en eski girişim örneklerinden biri olarak kabul edilir. İnsanlar avlamak yerine hayvanları evcilleştirmeye ve çoğaltmaya başlamıştır. Yerleşik hayata geçiş ve yerleşik tarım, toplumların ekonomik ve sosyal gelişiminde önemli bir rol oynamıştır. İş bölümü giderek karmaşık hale gelmiş ve farklı meslekler ortaya çıkmıştır. Ticaret, maden devri, şehir devletlerinin kurulması ve kent ekonomileri, girişimciliğin evrimine katkıda bulunmuştur. 12nci ve 13ncü yüzyıllarda büyük fuarların ve özel bankaların ortaya çıkışı, girişimciliğin gelişimine etki etmiştir. Bu dönemde sermaye sahipleri sınıflandırılmıştır.

16ncı yüzyılın ortalarında başlayan Merkantilizm dönemi, girişimcilik açısından dönüşüm ve fırsatlar sunmuş, girişimcilerin ticarete büyümelerini ve politik etkilerini artırmalarına yardımcı olmuş ve Avrupa'da sınırları ve siyasi sistemleri şekillendiren önemli bir faktör olmuştur. Merkantilizm ile ihracat hedefli ekonomik düzenin en önemli aktörleri olan girişimciler ticaret yapan kişiler olarak düşünülebilir. Merkantilizmin son dönemlerine doğru sanayi kavramı yavaş yavaş gelişmeye başlamıştır ve Fizyokrasi ile tam anlamıyla kendini gösteremese de Klasik İktisat döneminde ekonomik düzende önem arz eder olmuştur.

Fizyokrasi, 18nci yüzyılda Fransa'da başlayan bir ekonomik düşünce sistemidir. Fizyokratlar, tarımı teşvik etme ve ticareti serbest bırakma yoluyla dönemin ekonomik sorunlarını çözmeyi düşünmüşlerdir. "Bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler" felsefesi ile hareket eden Fizyokratlar, ekonominin kendiliğinden düzenleyen yasaları olduğuna inanmışlardır. Tarımın gerçek üretken sınıf olduğunu düşünmüşler ve diğer sektörlerin ekonomik değer yaratmadığını savunmuşlardır. Ayrıca ticaretin serbest bırakılması ve tarım sektörünün kısıtlanmaması gerektiğini öne sürmüşlerdir. Fizyokrasi'de girişimcilik, özellikle tarım sektöründe, toprak sahiplerinin ürünlerini kar amacıyla pazarlama sürecini içermiştir. Ancak bu dönemde girişimcilik, sadece tarım sektörüyle sınırlı kalmamış, diğer sektörlerdeki ticari faaliyetlerde de önemli bir rol olarak kabul edilmiştir. Dönemin düşünürlerinden Cantillon, girişimciyi piyasanın merkezi aktörü olarak tanımlayan ilk kişiydi. Girişimci, malı belirli bir fiyattan alarak onu daha yüksek bir fiyata satma yoluyla ekonomik ilişkileri düzenler. Fizyokratlar arasında girişimciliği sadece tarım sektöründe değil, diğer sektörlerde de önemli bir üretim faktörü olarak gören düşünürler bulunmuştur.

Klasik iktisat döneminde, Adam Smith ve Jean-Baptiste Say gibi düşünürler girişimciliği ele almışlardır. Bu dönemde bireysellik ön plana çıkmıştır ve risk alan sermaye sahibi kişiler girişimci olarak görülmüştür. Girişimciler, üretim faktörlerini yöneten ve üretim sürecini geliştiren kişiler olarak tanımlanmıştır. 20nci yüzyılın ilerleyen dönemlerinde, Joseph Schumpeter girişimciliği yeniliğin

öncüsü olarak görmüş ve girişimciliği inovasyon ve yaratıcı yıkım süreçleri ile ilişkilendirmiştir. Bu dönemde girişimciler, ekonomik gelişmeye ve büyümeye önemli katkılarda bulunmuşlardır. 21nci yüzyılda ise girişimcilik daha da evrilmiştir. Bilgi toplumu ve teknoloji devrimi, girişimciliği bilgiye dayalı, inovasyon odaklı ve küresel bir olgu haline getirmiştir. Girişimciler, yaratıcılıklarını teknolojiye dayalı işletmeler kurarak ve dijital pazarlama stratejileri geliştirerek göstermektedirler.

Bilgi toplumu ile girişimcilik kavramı internet girişimciliği ile tanışırken, gelinen bu noktada “yeni nesil” olarak sıfatlandırdığımız girişimcilik kavramı geleneksel girişimcilik gibi birçok bakış açısıyla açıklanmaktadır. Kesin net bir tanımı olmamakla birlikte yanlış olarak algılayabileceğimiz bir kriterden de söz edilmemektedir. Sonuç olarak, girişimciliğin tarihsel olarak nasıl evrildiği ve nasıl farklı tanımlandığına dair bu inceleme, girişimciliğin ekonomik, sosyal ve kültürel bağlamda önemini daha iyi anlamamıza yardımcı olmaktadır. Girişimcilik, her dönemde farklı biçimlerde ortaya çıkmış ve toplumların büyümesi, inovasyon, iş yaratma ve ekonomik değişim açısından kritik bir rol oynamıştır. Gelecekte de girişimcilik, hızla değişen ekonomik ve teknolojik koşullar altında önemli bir faktör olmaya devam edecektir. Bu nedenle, girişimcilik üzerine daha fazla araştırma yapılması ve girişimcilik kültürünün teşvik edilmesi önemlidir.

5. Beyanname

5.1. Rakip Çıkarlar

Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

5.2. Yazarların Katkıları

Makalede adı geçen her araştırmacı makaleye eşit oranda katkı sağlamıştır.

Kaynakça

- Alada, D. (2001). İktisadi Düşünce Tarihinde Girişimcilik Kavramı Üzerinde Notlar. *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 47-52.
- Alan, H., & Boz, H. (2022). Covid-19 Küresel Salgının Gençlerin Kariyer Deđerlendirmeleri ve Dijital Girişimcilik Niyetlerine Etkisi: Nicel Bir Araştırma. *Mehmet Akif Ersoy İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 37.
- Aşkın, A., Nehir, S., & Vural, S. Ö. (2011). Tarihsel Süreçte Girişimcilik Kavramı ve Gelişimi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 56-72.
- Bygrave, W. D. (1987). Syndicated investments by venture capital firms: A networking perspective. *Journal of Business Venturing*, 2(2), 139-154.
- Büyükgılgaç, U. (2020). İktisat Literatüründe Girişimcilik Teorileri. *Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 01-12.
- Çöğdürücü, İ. (2016). İktisadi Doktrinlerde Geçmişten Günümüze Girişimciliğin Önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 35, 65-80.

- Drucker, P. F. (1985). The changed world economy. *Foreign Aff.*, 64, 768.
- Eyel, C. Ş., Ünkaya, G., & Kaplan, B. (2019). İktisadi Düşünce Tarihi Çerçevesinde Girişimcilik Kavramının Gelişimi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 557-589.
- Günaydın, C. (2022). Girişimcilik Deneyimine Dayalı Girişimci Türlerinin Girişimsel Türlerinin Girişimsel Tutum Ve Davranışlarının Araştırılması: Karabük İli Örneği. *Yüksek Lisans Tezi. KARABÜK.*
- Güner, F. (2013). İç Girişimciliğin Yenilik Ve Ekip Yönetimi İle İlişkisi Ve Bir Araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi İşletme Anabilim Dalı Yönetim Organizasyon Programı Yüksek Lisans Tezi. DENİZLİ.*
- Güney, S. (2008). *Girişimcilik Temel Kavramlar Ve Bazı Güncel Konular*. ANKARA: Siyasal Kitapevi.
- Hebert, R. F., & Link, A. N. (2011). A History of Entrepreneurship. *International Journal of Business and Social Science*.
- İnce Balcı, F. (2011). Girişimciliğe Ekolojik Yaklaşım: Eko Girişimcilik Teorik Çerçeve.
- Jean-Baptiste, S. (1803). *Traité d'économie politique*. Paris, Crapelet, 2.
- Kayalar, M., & Yıldız, S. (2017). Uluslararası Göç Sonrası Ortaya Çıkan Girişimcilik Türleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 55-62.
- Kaygın, E., & Güven, B. (2015). *Girişimcilik: Temel Kavramlar, Girişimcilik Türleri, Girişimcilikte Güncel Konular*. İSTANBUL: Siyahinci Akademi Siyahinci Ajans.
- Keskin, S. (2016). Yeşil Girişimcilik.
- Küçük, O. (2021). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Küçüktığı, M. S. (2022). İLETİŞİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL MEDYA. *INIJOSS*.
- Küsbeci, P., & Çevik Tekin, İ. (2021). Endüstri 4.0 Perspektifinden İnsan Kaynakları. *Journal of Economics and Social Research Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18-29.
- Öz, M. (2022, Mart). Kent Ekonomisinde Kadın Girişimciliğinin Önemi. 1061-1072. https://www.researchgate.net/publication/359217149_KENT_EKONOMISINDE_KADIN_GIRISIMCILIGININ_ONEMI_Melek_OZ?enrichId=rgreq-cb0f813ec8a6c9f63e64c48c3c85af82-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzM1OTIxNzE0OTtBUzoxMTMzNTI3NTQyMzA4ODY0QDE2NDcyNjU0MzQ2NDk%3D&el=1_x_2 adresinden alındı.

- Öz, S., Dindarık, N., & Duman, F. (2019). Schumpeteryan Girişimcilik ve 21. Yüzyıl Girişimcilik yaklaşımları: Y Kuşağı Girişimcileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*.
- Özdemir, M. Ç., & Işık, V. (2023). Az Gelişmiş Bir Bölgede Geleceğin İşleri ve Yeni Nesil Beceriler Genç İşsizliği İçin Çözüm Olabilir Mi? *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 377-398.
- Özdevecioğlu, M., & Cingöz, A. (2009). Sosyal Girişimcilik ve Sosyal Çevre.
- Praag, V. (1999). Some Classic Views on Entrepreneurship. *De Economist*, 311-335.
- Schumpeter, J. A., & Nichol, A. J. (1934). Robinson's economics of imperfect competition. *Journal of political economy*, 42(2), 249-259.
- Stevenson, H., & Harmeling, S. (1990). Entrepreneurial management's need for a more "chaotic" theory. *Journal of Business Venturing*, 5(1), 1-14.
- Şen, A., & Pehlivan, C. (2018). Türkiye ve Bric Ülkelerinde Teknoloji ve Beşeri Sermayenin Ekonomideki Etkinliği: Panel Veri Analizi. *Fiscaoeconomia*, 198-225.
- Tarakçı, İ.E., & Göktaş, B. (2021). *Dijital Dönüşüm*. Efe Akademi Yayınları.
- Tekin, E. (2019). *Girişimcilik ve Sosyal Sermaye*. KONYA: Eğitim Yeyınevi.
- Tekin, Z. (2022). Sürdürülebilir Bir Gelecek İçin Ekolojik Girişimcilik. (s. 535-542). Entrepreneurship & Social Sciences Congress.
- Uzuntepe, S. (217). Dünyada ve Türkiye'de, Tarihsel Süreçte Girişimciliğin Gelişim Süreci. *Journal of Finance Letters / Maliye Finans Yazıları Dergisi*, 53-70.
- Yelkikalan, N., Akatay, A., & Altın, E. (2010). Yeni Girişimcilik Modeli ve Yeni Nesil Girişimci Profili: İnternet Girişimciliği ve Y, M, Z, Kuşağı Girişimci. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 489-506.
- Yener, S. (2018). İktisadi Kuramlar ve Girişimcilik. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1).

© 2020 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).